

MET KINDEREN EEN KERK VERKENNEN

Hoe ontvang je als kerk een schoolklas? Elk jaar ligt bij tientallen gemeenten die vraag op tafel. De godsdienstdocent van de openbare basisschool vraagt of hij of zij met de klas de kerk mag bezoeken. Of in samenwerking met de christelijke school wordt een speciale dienst voorbereid en daarbij hoort een bezoekje vooraf aan het kerkgebouw. Hoe laat je een groep kinderen van wie de meesten onbekend zijn met de kerk, op een leuke manier kennismaken met het kerkgebouw en de predikant? Een paar gedachten en tips.

Als bij de kerk een verzoek binnenkomt om een groep leerlingen te ontvangen, wordt vaak een 'deskundige' benaderd om een rondleiding te geven. Soms is dat de predikant, soms de koster of een andere vrijwilliger die veel weet over de geschiedenis van het gebouw en over de gebruiken in de kerk. Zo'n deskundige is geneigd zijn taak heel serieus te nemen. In het beste geval zal hij de groep weten te boeien door

z'n enthousiaste manier van vertellen en door z'n kennis van allerlei leuke 'weetjes' en details. Maar vaak duurt het verhaal voor de leerlingen te lang en zakt de aandacht steeds verder weg. Het kerkbezoek wordt dan zowel voor de leerlingen als voor de rondleider een teleurstellende ervaring. Als alternatief wordt daarom steeds vaker een speurtocht aangeboden, waarbij de leerlingen in kleine groep-

jes een reeks vragen moeten beantwoorden. Een goed voorbeeld is het algemene werkblad dat op de website van de Stichting Gelderse Kerken te vinden is. Dit werkblad helpt de leerlingen om goed rond te kijken in het gebouw en ze krijgen extra informatie aangeboden in de vorm van info-blokjes. Het voordeel van deze aanpak is dat de leerlingen nu zelfstandig het kerkgebouw kunnen verkennen en dat

Kansel van de Hervormde Gemeente in Ingen.

ze aan het denken worden gezet. Het nadeel van beide traditionele werkvormen is, dat het accent op kennisoverdracht ligt en dat volwassenen bepalen wat de leerlingen mee moeten nemen van hun kerkbezoek. Bij een rondleiding is daarnaast een bezwaar dat er maar één 'zender' is en dat de leerlingen vooral moeten luisteren. En bij een speurtocht dat het al snel gaat om de 'juiste' antwoorden waarbij cognitief ingestelde leerlingen in het voordeel zijn.

'KINDERTHEOLOGIE'

De laatste tijd is er een nieuwe stroming binnen de (school)pedagogiek opgekomen die wordt aangeduid als 'kindertheologie'. Vooral in Duitsland, waar de rol van de kerk in het publieke leven veel groter is dan in Nederland, is er veel gepubliceerd op dit terrein. De 'kindertheologie' stelt dat het startpunt voor een gesprek met kinderen over God en geloof altijd moet liggen bij de ervaringen en de vragen van de kinderen zelf. Volwassenen moeten niet bepalen waar het gesprek over gaat, maar de kinderen. Bij een bezoek aan de kerk is het doel dus niet dat de leerlingen bepaalde kennis mee naar huis nemen, maar dat hun ervaring verrijkt is en dat hun vragen aan de orde gekomen zijn. Het programma moet dus zo in elkaar zitten, dat het initiatief bij de leerlingen ligt, dat ze enthousiast worden van hun eigen ontdekkingen en dat ze elkaars vragen goed beluisteren. De gespreksleider moet vooral het onderlinge gesprek faciliteren en alleen kennis aandragen waar dat echt nuttig is.

IN DE PRAKTIJK

In de praktijk kan zo'n programma er als volgt uitzien. We gaan ervan uit dat er 60 minuten beschikbaar zijn en dat elke groep bestaat uit ongeveer 15 leerlingen. Grotere groepen worden gesplitst en komen na elkaar naar de kerk omdat anders niet iedereen z'n vragen kan stellen. Naast de docent is alleen de predikant aanwezig om vragen te beantwoorden. Verder is verondersteld dat de meeste leerlingen geen kerkelijke achtergrond hebben en dat ze de kerk niet eerder bezocht hebben. Voordat de leerlingen binnenkomen zijn er speciale voorwerpen opgehangen (een toga, een doopjurk) of neergezet (het avondmaalsstel, een antieke Bijbel). Na binnenkomst worden de leerlingen uitgenodigd om in een ruime kring plaats te nemen, bijvoorbeeld in het koor van de kerk. De predikant stelt

Detail van een kroonluchter.

zich kort voor en ze vertelt wat het programma inhoudt. Vervolgens worden de leerlingen in kleine groepjes op pad gestuurd om zelf de kerk te verkennen. Ze krijgen daarbij een !-teken en een ?-teken mee op een gekleurd half A-4tje. Deze blaadjes mogen ze op een plek neerleggen die ze mooi vinden (!-teken) of die een vraag oproept (?-teken). Op een apart blaadje moeten ze ook opschrijven wat ze mooi vinden of wat een vraag oproept.

Na ongeveer twintig minuten komen ze terug in de kring en bespreken ze onder leiding van de predikant wat ze opgeschreven hebben. Bij de vragen geeft de gespreksleider de groep telkens als eerste de gelegenheid om te reageren. Ruim voordat de tijd om is, schakelt de gespreksleider over naar het beantwoorden van algemene vragen over God, over geloof of over zichzelf.

ALTERNATIEF

Soms hebben de leerlingen de kerk al eerder bezocht of zijn veel leerlingen kerkelijk betrokken, waardoor ze het gebouw al redelijk goed kennen. Dan is een alternatief voor de !-teken en

?-tekenmethode het werken met detailfoto's. Van allerlei details in het kerkgebouw worden foto's gemaakt, bijvoorbeeld van een detail van de paaskaars, de doopvont, het orgel, een grafzerk, een kroonluchter, een wandkleed of de kansel. De leerlingen moeten op een plattegrond van de kerk met nummers precies aangeven waar het voorwerp te vinden is waarvan de detailfoto gemaakt is. Daarnaast krijgen ze een paar stickers met smiley's mee, zodat ze kunnen aangeven welk voorwerp hen blij maakt of een vraag oproept. Het voordeel van deze aanpak is dat de leerlingen gedwongen worden de kerk met een frisse blik te verkennen. In de kring kan uitgewisseld worden waar de smiley's geplakt zijn en waarom. Daarna komt natuurlijk weer de algemene rondmet vragen aan de voorganger. Ook bij deze methode komt er een 'connectie' tot stand tussen de leerling en de kerk, omdat ze mogen aangeven wat hen raakt en omdat ze elke denkbare vraag mogen stellen. En dat is precies de bedoeling van het kerkbezoek.

dr. Jacques Schenderling